

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Martini Martinii Tridentini E Societate Jesu Sinicae Historiae Decas Prima

Martini, Martino

Monachii, 1658

Trigesimustertius Imperator Lieus. Imperavit annis VII.

urn:nbn:de:hbz:466:1-11848

merita perspecta sibi essent, haud dedit aures calumniantibus. Qui cum hanc artem sibi nil prodesse cernerent; non in VKIUM modò, sed & in regem machinantur exitium. VKIUS comperto quid ageretur, seque ac regem egregiè tutatus, perduelles sceleris convictos necat; reliquos regni perturbatores in exilium ejicit. Inde novâ regiminis ac politiz formâ introductâ, nimiam Præfectorum licentiam restrinxit, effecitque, ut omnes ab uno rege penderent, omnes unius domini nutum intuerentur. Antea namque rex quadamtenus à summo Præfectorum consilio pendeat. His talibus præquam speraverat, VKIUS regnum ZU auxit, ornavitque, at operæ suæ non digno pretio. Hinc enim vicinis regulis omnibus ZUI regis potentia formidabilis: hinc & conatus omnium ab hoc etiam regno VKIUM extrudere volentium. Accedebat odium Præfectorum & magnatum in regno ZU, clam illum ob necatos ejectosque parentes persequentium; at præcipuè ob debilitatam Præfectorum potentiam. Non enim commune regni, sed suum emolumentum quærebant. Tandem res eò devenit, ut factâ conjuratione, in suismet adibus occiderent; & à reliquis regulis, & suapte vindictæ cupidine stimulatî, Et hunc vitæ finem VKIUS habuit.

Thij cades.

TRIGESIMUSTERTIUS IMPERATOR LIEUS.

Imperavit annis VII.

*Cyclo 39. anno
43 ante Chri-
stum 375.*

DE LIEOGANI filio, nihil memoriâ dignum repèro, nisi quòd hoc tempore imperatrix familia CHEUA valde debilitata, Imperatoris autem majestas apud omnes jam ferè viluerat. Vix ullum à regulis obsequium; omnes spreto Imperatore suis rebus studere. Vnus LI regni regulus è LIENA familiâ QUEIUS nondum abnuebat imperium; qui patri proximè superioris Imperatoris beneficiario successor datus super ijs, quæ ab imperio ille acceperat, sacramentum renovavit. Quo factum, ut unus quoque apud bonos omnes esset in honore, fideique famâ inclitus.

*Quoij regu so-
lertia in ex-
plorandu mis-
istris.*

Adhæc proditum Sinensium historijs, QUEIUM regem prudentiâ fuisse præditum propè singulari, Quippe acce aliquâ magnòque iudicio

dicio Præfectorum in provincijs morantium acta expendebat, scruta-
 baturque; aulicorum dictis, plus ostentationis præ se quam rationis
 ferentibus, minimè fidens. Subornabat etiam certos homines, qui ob-
 servarent sedulò, verane an falsa essent, quæ de illorum gubernatione
 acceperat. Inter alios erant Præfecti duo, quorum alter in aulâ con-
 tinuò pessimè, alter audiebat optimè. Cùm ergo clam, ut ei mos-
 erat, fidos homines misisset exploratum; alia cognovit omnia. Nam
 ille flagrans infamiâ, provinciam sibi creditam probè administrabat;
 contra is, cujus fama celebrabatur, rem pessimè gerebat. Tum utroque
 vocato, coram aulicis omnibus ita primum alloquitur. *Ex quo ditio-*
nem ME (sita est, quâ provincia XANTUNG desinit in promonto-
 rium, ubi nunc KIAO civitas) *commisi tua fidei; nulla dies abis, quin*
de te querelas audiam. Certis tamen auctoribus compertum ac cognitum
est mihi, agriculturam haud mediocriter abs te auclam, apertis etiam pro-
latisque longius campis; populum rerum omnium abundantia latum; tri-
bunalia quietam, sine rixis, sine partium litibus; præterea effecisse te, ut
è consiniibus nulla contra nos arma moveantur; quin omnia in aliâ pace, ac
quiete procedere. Sed & illud scio, cur adeò rem præclarè gerens, malè
tamen audias. Aulicos meos non delinis pretio, nec muneribus gratiam
aucuparis. His dictis collaudatum, ad majores honores inde prove-
 xit. Deinde ditioni, OO dictæ (tunc erat, ubi hodie TUNG PING
 civitas) Præfectum alloquens, *lam inde, ait, cùm te OO ditioni præ-*
posui, quotidie tuis laudibus onerabantur aures meae. Interim me non la-
tebat, nullam te agrorum curam gerere, ut rem facerent agricola; popu-
lum, quem tibi concredidi, frigore perire, ac fame. Imò verò tuâ socor-
diâ factum, ut terram PILIN vastaret hostis; pervastandam funditus,
ut KI HENUS QUEI regulus tibi venisset auxilio. Nec ignotum est mi-
hi, è quo fonte scaturiant, ac toties auribus meis obstrepant laudes tuae.
Hos, qui adstant, aulicos magnis largitionibus corrumpis. Unde tibi tan-
ta munerum copia? profecto à miseris civibus extorques. Talem homi-
nem vivere diutius haud decet; sed & hi, quorum favorem alieno emi-
sti, unâ tecum morientur. Itaque non illum modò, sed, quotquot ejus
partibus studebant, ac speciosis mendacijs regi illuserant, omnes in-
exorabili severitate vivos exuri jubet. Inde reliquos aulicos præfectos-
que tantus terror invasit, ut nemo jam vitia vel sua vel aliena colorare
specie virtutis auderet, omnibus in hoc unum intentis, ut partes suas
sedulò ac fideliter explerent. Quâ re CI rex ingentem justî regiminis
 gloriam

Iniqua delatio.

Graviter præ-
nita.

gloriam obtinuit, ut etiam Imperatori anteponeretur. Tantum valet boni regis cura de suis, ac sollicitudo.

TRIGESIMUS QUARTUS IMPERATOR HIENUS.

Imperavit annis XLVIII.

*Cyclo 39. anno
50 ante Chri-
stum 368.*

IN demortui fratris locum subrogatus HIENUS (fuit enim LIEI frater natus minor) diu quidem imperavit, si tamen imperasse dicendus est, qui vix aliud, atque Imperatoris nomen habuit; regulis omnibus eum deserentibus, imò palàm insectantibus. Quippe vasa imperatoria vindicare sibi quisque nitebatur, eaque propter unum à cunctis peti se videns, omnibus in Su profundissimo lacu demersis, ambientium spes atque conatus omnes elusit. CIN tamen postea quàm occupavit imperium, eò maximè incubuit, ut eruerentur. Adhibitisque plus quàm mille viris ei negotio, casè tritum tempus est. Hujus Imperatoris infelicitas visa portendi cometà, presago malorum sidere; qui ad occidentis Sinæ plagam effulsit, anno istius imperij octavo, ante Christi vulgarem epocham trecentesimo sexagesimo primo. Erat his temporibus magnæ spei, nec minoris ingenij adolescens; discendi ultra modum avidus, ac præcipuè causarum capitalium studio capiebatur. YANGUS dictus, GUEI regis nepos, è concubinâ genitus. Hic ad QUEI regni Colaum, Xozoum nomine, profectus, in ejus se disciplinam tradidit simul atque servitium, quò faciliùs audire docentem posset. At ille discipulum diligentem, intentum, rerumque magnarum capacem suspiciens, non omnia tamen scientiæ suæ arcana explicanda ratus, eum nonnisi perfunctoriè docere instituit. Timebat enim, ubi ejus in discendo ardorem perspexit & ingenium, ne magistrum superaret. Subinde Xozous aeger morbo gravi, ab rege invisebatur. Huic inter colloquendum de YANGO, quis esset, unde domo? roganti, Xozous respondit in hunc modum. *Hic etsi adhuc juvenis, senili tamen atque adeò singulari virtute pollet. Ne omitte, rex, operâ illius uti, quæcumque committes provinciam, obituri sanè perbellè ac fideliter.* Rege ad hoc tacente, mutatâ in consilium commendatione Xozous, *Si adhibere non vis, ait, YANGUM ad*

*Tangi indoles
Acilitas.*

modera-